

במה מדליקין פרק שני שבת

כו.

עין משפט
גזר מצוה

עא א מיי פכ"ב מהל' כלים
הל' א פכ"ב הלכה ב:
עב ב מיי פכ"ב מהל' כלים
הלכה א:
עג ג מיי פ"י מהלכות
כלאים הלכה א סמג
לאון רפ"ט טו"ע י"ד סימן
רמ"א סעף א:

(א) מנחת (ט) ז' ב"ק סו:
שעוטה טו. בטרות דל:
(ג) ע"י מע"ד מוספות ד"ה
ר"פ, ד' נפ"י מ"ש על הגליון
פסחים (א), ס' ט"ז:
טומאות, (ו) כ' מ"י ובי
הרשב"א דף ורפ"א ובי עד
מאריך היו גליון, (ז) ר"ל

תורה אור השלם

1 וכל אשר יפל עליו מים
במתה יטמא מכל כלי עץ
או בגד או עור או שק כל
כלי אשר יעשה מלאכה
בדם במים יבא וטמא עד
הקרב וטהר. וקרא לא יב
2 לא תלבש שעטני צמר
ופשתים יחדיו.
דברים כב א

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שכן מטמא וכו'
ולא בנגעים כדאית' בת"כ
ומפורש כי נמנתי ריפ"א
דנגעים:

מוסף רש"י

מנין לרבות צמר גמלים
כו'. למטמאם נגעים
(מנחות טו). נוצה של
עודם. קרי טמא לפי שאינו
ק"ל כשאר למר (טו).

רבינו הגנאל

ואסקנא הדר ביה רבא
מהוהא ויתוקמה דאביי.
ואמר רב נחמן בר יצחק
אהא דתנא דבי רבי
ישמעאל הוהיל ונמרו
בגדים סתם ופרט לך הכתוב
באחד מן צמר ופשתים,
אף כל צמר ופשתים,

מאו בגד. דכתיב צשרים. או ריבויא הוא: דסניא ל"ג. דלי מתניא
היא היכי פליג עלה אביי ואמר מיבעיא ליה לשלש על שלש הא תנא
תני בהדיא שלשה על שלשה צשר גזדים מניין אלף דרשא דרבא
היא: גלי רחמנא נגועים. דרבייה מן והבגד וה"ה לשרצים דכיון
דכתיב בהן בגד כי התם מנייה ילפינן
צבנין אב: שרצים אין שמי וערב
מטמא בהן דבגד כתיב צהו ולא
שמי ולא אמר לך על כרחיך לשלשה על
ורבא אמר לך על כרחיך לשלשה על
שלשה צשר גזדים אמר דאלו ג'
על ג' צמר ופשתים צשרים מנגעים
ליף דלי נגעים חמירי לכתוב רחמנא
האי ריבויא צשרים ולשתוק מריבויא
דבבגד בנגעים אלף לדרשא אחריתי
אתא: כעדשה. ונגעים צעינן
בגדים: מפיק מאידך. כלומר מואל
הוא מסכתא אידך תנא דפליג עליה
דאשכחן דמרבי צשר גזדים לטומאת
שרצים: של עוים. קרי נוצה על סס
שאין גוזזין אותם אלף מורטין: רבא
אמר כי ליה ליה. למתא דרשא
צשר גזדים צשרים ג' על ג' דילמד
ססוס מן המפורש אלף שלשה על
שלשה צשרים אית ליה צהו דאיתרבו
מאו בגד: הדר ציה רבא משהיא.
ואמר דמתא דבי רבי ישמעאל ורשב"א
אמר דבר אחד ולא כדבי אלף
דלמרייהו צשר גזדים (ט) טומאת ג'
על ג' ליכא שלשה על שלשה איכא:
ואיבעינא אימא הא. שמתא דסיפא
לאו רבא אמר אלף רב פפא אמרה
לאוקמי תרתייהו תרי תנאי דרבי
ישמעאל כהדי ונמימר דמודה תנא
דרשא דיש טומאת שרצים צשר
גזדים: ה"ג רב פפא אמר אף כל
לאסויי כלאים. אף כל דמתא דרשא
דקאמר אף כל גזדים סתם אמר
ופשתים לאו לפרושי גזדים סתומים
דטומאה קא אחי דצשר טומאה
ודאי שטמא שר צשרים דאיתרבו
מאו בגד אלף לפרושי בגד האמור
צכלאים סתם ובגד כלאים שטטנו

מנא ליה נפקא ימאו בגד דתניא בגד אין לי
אלא בגד "שלשה על שלשה בשאר בגדים
מניין ת"ל או בגד ואביי האי או בגד מאי
עביד ליה מובעי ליה לרבות שלש על שלש
בצמר ופשתים דמטמא בשרצים ורבא גלי
רחמנא גבי נגעים והוא הדין לשרצים ואביי
איכא למיפרך מה לנגעים שכן שתי וערב
מטמא בהם ואידך אי ס"ד נגעים חמירי
לכתוב רחמנא גבי שרצים וליתו נגעים
מינייהו ואידך נגעים משרצים לא אתו
דאיכא למיפרך מה לשרצים שכן מטמא
בכעדרשא ⁶ אמר אביי האי תנא דבי רבי
ישמעאל מפיק מאידך תנא דבי ר' ישמעאל
דתני דבי רבי ישמעאל בגד אין לי אלא
בגד צמר ופשתים במנין לרבות צמר גמלים
וצמר ארנבים נוצה של עוים והשירין והכלך
והסריקין תלמוד לומר או בגד רבא אמר כי
לית ליה להך תנא דבי רבי ישמעאל בשאר
בגדים שלש על שלש שלשה על שלשה על
אית ליה והא רבא הוא דאמר שלשה על
שלשה בשאר בגדים לרשב"א אית ליה
לתנא דבי רבי ישמעאל לית ליה הדר ביה
רבא מההיא ואב"א ⁷ הא ⁸ רב פפא אמרה
רב פפא אמר אף כל ⁹ לאתויי כלאים
בהדיא כתיבי ביה ² לא תלבש שעטני צמר
ופשתים יחדיו ס"ד אמינא ה"מ דרך לבישה
אבל בהעלאה כל תרי מיני אסור ולא ק"ו
הוא ומה לבישה דקא מיתנהו כולי גופיה
מכלאים אמרת צמר ופשתים אין מירי
אחרינא לא העלאה לא כ"ש אלא דרב פפא
⁷ בדותא היא רב נחמן בר יצחק אמר אף כל
לאתויי

נפקא ליה מאו בגד דתניא בגד כו'. פירש צקונטרס דלא
גרסינן דתניא דלי ברייתא היא היכי פליג אביי ולא
פירכא היא דהא אביי מודה דאו אמר לרבות שאר גזדים לאידך תנא
דבי רבי ישמעאל כדאמר אביי גופיה בסמוך והיינו ההיא ברייתא
גופיה דלקמן¹ אלף שקיפיה רבא² והא
דקאמר לאביי האי או מאי עביד
ליה היינו אליבא דרשב"א והיך תנא
דבי רבי ישמעאל³ אלף לאידך תנא
דבי ר' ישמעאל אתא או לרבות שאר
גזדים אפי' לשלש על שלש כדפריש'
לעיל⁴ ולרבא דאמר דאידך תנא דבי
רבי ישמעאל לא מרבה שאר גזדים
אלף לשלשה על שלשה לא מפיק האי
תנא דבי רבי ישמעאל מאידך וה"ג
דהוה מזי למיבעיא הכא ורבא האי
או להך תנא דבי ר' ישמעאל מאי
עביד ליה ליה פליגי אביי ורבא אלף
אליבא דרשב"א וכמו שדורש אביי כן
כריך למדרש רבא אליבא תנא דבי
ר' ישמעאל דהכא:

תלמוד לומר או בגד. תימה
דלקמן צפרק צמה אשה
יולאה (דף סג.) דרשינן מאו בגד דלריג
כל שהוא טמא וכי מימא שקולים הם
ויבואו שניהם מ"מ כי פריך ואביי האי
או בגד מאי עביד ליה לימא דאליטריך
לריג כל שהוא ואפי' אם נמחק סס
ספרים דכמוצו צהו או צגד וניגרסו
דליף מאו צבגד פשתים דכתיב גבי
נגעים הניחא לרבא דליף שרצים
מנגעים על ידי דגלי רחמנא וה"ה
לנפיק אריג כל שהוא אלף לאביי מאי
איכא למימר: מה לנגעים שכן
שתי וערב טמא בהן. אלף צשרים
לא דאמר צפרק צמה אשה (לקמן דף
סד.) יכול שאני מרבה את הצכלים
ואת המשמות ת"ל שק מה שק טווי
ואריג אף כל טווי ואריג: אי ס"ד
נגעים חמירי. הא ודאי דנגעים
חמירי אלף מפרי ה"רם דה"א ק"ד
דקאמרת דאו בגד לרבות ג' על ג'
צמר ופשתים דהא נגעים חמירי:

שכן מטמא בכעדרשא. ורבא פ"ג דפירכא גמורה היא לא חשיב
ליה דלאו היו אלף גילוי מילתא צעלמא דגלי רחמנא בנגעים
דג' על ג' קריי בגד צמר ופשתים והוא הדין צשרים והקשה ה"ר
יעקב מקורבני"ל הקדוש ונימא ק"ו¹⁰ [הכי] מה שמי וערב דטמא
צשרים טמא בנגעים ג' על ג' שטמא צשרים אינו דין שטמא בנגעים¹¹
יש לומר דכלים יוכיחו שטמא צשרים ולא בנגעים אף אני אביא
ג' על ג' וכי מימא מה לכלים שכן אין מטמאין ואין נעשין אהל המת
במחזור דג' על ג' נמי אין נעשה אהל כיון דלית ציה פותח טפח אי
נמי שק יוכיח אי נמי בגד צבוע ובגד נכרי יוכיח שטמא צשרים
ולא בנגעים כדאמר בת"כ ואת"ה דהכא משמע דעדשה היו פחות
מבגדים ותימה לר"י בפסחים צריש אלו דברים (ד' סו:) קאמר
מצורע חמור מצביל קרי שכן טעון פריעה ופרימה אדרבה צעל קרי
לחמור שכן מטמא כבשהו סבר ליה כרבי נתן דאמר כחתימת פי האמה
קאמר וצ חמור משרץ שכן טומאה יולאה עליו מנופו ואי כעדשה היו פחות
מבגדים ותימה לר"י להקשות דאיכא למימר דעדשה שהיא עבה כדמרדד לה
הוי רחבה טפי מבגדים:

מניין לרבות צמר גמלים. ואי' אמר גמלים אמאי לא היו צכלל צמר ומה כריך ריבוי וי"ל דסתם צמר הוא של כבשים אלף של גמלים לא
איכרי צמר סתם אלף צמר גמלים וכן שאר צמר והואיל דיש להם שם לויי איצטריך ריבוי דאמר צכלל טרפות (חולין דף סג.)
אזוב ולא אזוב כוחלית: ונוציה שר עוים. תימה מאי איצטריך ריבוי לנוצה של עוים הא כתיב שק בהדיא צקרא ושק היו מדבר הבא
מן העוים כדמוכח צפרק צמה אשה (לקמן דף סד.) ומיך ר"י דשק היו מן השער"א של עוים וההיא מיקרי שער ולא נוצה¹² ומן הדק
דאיכרי נוצה עושים גזדים ולא שק¹³ ועל שם שמורטין אותה כמו נוצה צרמולין קרי ליה נוצה ואורי"י דכן משמע צפרק ראשית הגז
(חולין דף קא.) דקאמר דראשית הגז אינו נוצה אלף צרמולין דאמר קרא ראשית ג' לאןן ואחיל גזיה גזיה מנו צבשי יתחמת
(אזוב לא) ופריך דהא ויניף גזיה גזיה מבכור והיא נוצה אף בשוורים אמר קרא תמן לו ולא לשק"ו ופריך נוצה של עוים לימייב
אלמא נוצה לא הויה צכלל שק¹⁴:

הדרך ביה רבא מההיא. ומשום שלא יחלוק ההוא תנא דבי רבי ישמעאל אהך הדר ציה מההיא דלעיל ולא מהך דהכא ואית ליה לרבא אף
כל לאתויי שרצים ואי' צריש יצמות (דף ד' טו) היכי פריך הש"ס והא תנא דבי רבי ישמעאל לית ליה דרבא ההיא דהכא מין כנף מנא
ליה דלית ליה הא רבא אית ליה דאף כל קאי אשרצים דאי לאו אף כל ה"ה דמיירי גבי שרצים צכלל גזדים וכו' על ג' אלף השתא דאמר אף
כל צמר ופשתים אצטריך או לרבות שלשה על שלשה צשר גזדים אלף שלש על שלש צשר גזדים לא¹⁵ וי"ל דהתם קאמר אליבא דרב נחמן צר
לחך דאמר אף כל לאתויי צינית¹⁶ דהשתא ודאי¹⁷ לית ליה דרבא דליהו ממיב שאר מינים צינית: אלא הא דרב פפא בדותא היא. ותימה
לר"י דצריש יצמות (סג טז טז) משמע דלתנא דבי רבי ישמעאל אף כל לאתויי כלאים כי היכי דליהו צמר ופשתים מופנה
למדרש

תוס' ישינים

(א) וק"ל דהא רב ספא
אמרה ששעו רב מילתא
דרבא דאמר כי לית ליה
ג' על ג' ונוצה דלג
פפא נמי לא מריבין שאר
גזדים אלף דוקא שלשה על
שלשה והא דקאמר לאתויי
כלאים יתא ליה למיפק
כלאים דמילתא דפסיקא
דצמר ופשתים דוקא:
(ב) וי"ל דבשלות מנחת
פפא לן עמא שין מכל
שטמא נעשין והכי ליכא
למיפקר מה לשכן שכן
מנחתא בעדשה דליכא
למימר טמא מת ויכא אל
צמר ופשתים אמאי לא יתא
הכי עמא מת ויכא דליפקין
משלטים מנ"ש דבגד ועור
ומיאי איכא למיפקר מה
להך דהא ששעו שכן טמא
הוא ושאר כלים:

מוסף תוספות

א. בסמוך, למדרש יאו
בגד במילתא אחריתי,
אי' לאו מחמתא היא אלא
סברא דרבא דרדשי הכי.
ב. לקמן
בשפתיו. רמב"ן. ג. דקתני
מנין לרבות צמר גמלים.
רמב"ן. ד. וכו' בה שלשה
על שלשה לפי סברתו.
טוס' ה"ה. ה. ואמר דבר
אחד דאין טומאה בשאר
בגדים כלל. שטת לר"ן.
[ד]פליג אההיא מחמתא,
אלא דפריכין ליה דמי'ם
קרא ד"או בגד" מאי עביד
לי. יעט"א. ו. אריג כל
שהוא בשרצים מנא ליה.
טוס' ה"ה. ז. והיאך
אפשר לומר דנגעים לא
חמירי, דהא שתי וערב
מטמא בהם משא"י
בשאר טומאות דעלמא.
יעט"א. ח. וי"ל ליפנין
שרצים מינייהו. טוס'
ה"ה. ט. והשתא לא
שיין למפרך מחומרי
דרשין. טוס' ה"ה. י. כיון
דילפינן מצמד דכתוב
בנגעים, וקרא סתמא כתיב
צמר. טוס' ה"ה. יא.
א. הגם. טוס' ה"ה. יב.
ב. ושיעורו ד' ע"ד. טוס'
ה"ה. יג. ומכרי ליה הכא
מ"או בגד" לשיעור שלש
על שלש. טוס' ה"ה. יד.
ד. פי' ללבושו ולא לשקו.
יעט"א. טו. והשתא נמי
ניחא דלא תקשי לך דנוצה
של עוים שמעינן מכל
מעשה עוים דכתוב במת,
דאי מהתם ה"ה ליהו
כיון שק, דהשק שיעורו
ארבעה על ארבעה, קמ"ל
או בגד' דמנוצה דהוה
משיעור הדין הוה שיעור
בבגד שלש על שלש,
ושער הגס דוקא הוה
מארבעה על ארבעה. טוס'
ה"ה. טז. וסבר שאר
כתוב דבי ר' ישמעאל.
טוס' יצמות ד' ר"ה ופליג.
ו' למעוטי שאר בגדים
מציצות. רשב"א. יז. תנא
דבי ר' ישמעאל. רשב"א.